

kbo-pcob

*voor senioren van
vandaag en morgen*

Checklist

“Hoe te handelen na een overlijden?”

Versie april 2021

Aan deze checklist kunnen geen rechten worden ontleend.

In deze checklist staan de belangrijkste praktische zaken die moeten worden afgehandeld na een overlijden van een naaste.

Allereerst is het van belang om te weten of er een testament is opgesteld. Je kunt dit opvragen bij iedere notaris met behulp van een overlijdensakte van de overledene. Je moet er wel een belang bij hebben om zo'n testament op te vragen. Je bent bijvoorbeeld de echtgenoot/partner of kind van de overledene, of bij gebreke daarvan je gaat uit zorg voor de overledene de nalatenschap regelen.

Wat doet een executeur? Dat is afhankelijk van de omschrijving van zijn functie in het testament (let wel: een executeur kan alleen in een testament benoemd worden, dus niet in een brief of ander door de overledene opgesteld stuk). Er drie soorten executeurs:

- *een **uitvaartexecuteur** (éénsterrenexecuteur), hierna aan te duiden als **x-executeur**: hij/zij regelt alleen de begrafenis/crematie; en informeert erfgenamen;*
- *een **beheersexecuteur** (tweesterrenexecuteur), hierna aan te duiden als **xx- executeur**: hij/zij beheert de nalatenschap, inventariseert, voldoet schulden, betaalt rekeningen en informeert erfgenamen;*
- *een **afwikkelingsbewindvoerder** (driesterrenexecuteur), hierna aan te duiden als **xxx- executeur**: hij/zij heeft de meeste bevoegdheden, zorgt voor verkoop goederen (waaronder huis), informeert erfgenamen en mag de nalatenschap onder de erfgenamen verdelen.*

In het testament staat omschreven welke functie de executeur heeft.

Op de volgende pagina's staat omschreven welke bevoegdheden een bepaalde executeur heeft.

Je kunt in de eerste kolom **aanvinken** (☑) wat is gedaan. De tweede kolom geeft het **onderwerp** aan. In de derde kolom staat **wat er moet gebeuren**. In de vierde kolom lees je **wie dit in de regel uitvoert**. Daarop zijn uiteraard uitzonderingen mogelijk. Het is belangrijk dat iemand dit doet. In de laatste kolom staat nog **aanvullende informatie** die van belang kan zijn.

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Overlijden thuis	Huisarts bellen. (Bij overlijden in een ziekenhuis of een verpleeghuis wordt dat aldaar gedaan.)	Betrokkenen op dat moment	Na overlijden moet de behandelend arts of de huisarts het overlijden vaststellen. De arts vult alle formulieren (<i>verklaring van overlijden</i>) in, die nodig zijn voor het doen van aangifte van overlijden bij de gemeente.
	Overlijden tijdens buitenlandse reis	Contact opnemen met alarmcentrale van reisverzekering. Geen reisverzekering? Dan contact opnemen met de ambassade van Nederland.	Nabestaanden, direct betrokkenen	
	Uitvaartverzorger	Bellen met een uitvaartverzorger. De meeste uitvaartverzorgers zijn 24 uur per dag bereikbaar. Is er een uitvaartverzekering, dan contact opnemen met de organisatie genoemd in de polis.	Erfgenamen / nabestaanden Indien er een testament is, waarin een executeur (x, xx, xxx) is benoemd: deze executeur (meestal in overleg met erfgenamen)	Je bent vrij in de keuze van de uitvaartverzorger. Je bent niet verplicht om een uitvaartverzorger van de evt. verzekeraar te nemen. Let wel op de mogelijke financiële consequenties. Overeenkomstig de wensen van de overledene, dan wel die van de nabestaanden, kan de uitvaartverzorger een kostenraming geven. Het is niet verplicht om een uitvaartverzorger te nemen. Nabestaanden mogen het zelf regelen. Contact met een uitvaartverzorger kan verstandig zijn in verband met vragen, specifieke wensen en benodigde materialen.

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

☑	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Verklaring van overlijden	Voor de aangifte van overlijden bij de gemeente heeft u de <i>verklaring van overlijden</i> nodig. Deze krijgt u van de arts die het overlijden heeft vastgesteld. Dit is van de huisarts bij een overlijden thuis, maar het kan ook een arts in het ziekenhuis / verpleeghuis van overlijden zijn.	Direct betrokkenen	
	Aangifte van overlijden	Binnen drie dagen na overlijden aangifte doen bij de burgerlijke stand van de gemeente waar iemand is overleden.	Erfgenamen (dit wordt vaak door de uitvaartondernemer gedaan)	Aangifte van overlijden doe je in de gemeente waar iemand overleden is. De gemeente geeft een <i>akte van overlijden</i> af. Deze is noodzakelijk voor de afhandeling van verdere zaken. Zorg voor een aantal kopieën. Ook ontvang je een <i>verlof tot begraven of cremeren</i> . Deze moet worden afgegeven op de begraafplaats of het crematorium (doet de uitvaartleider).
	Testament Codicil	Vraag na of er een testament is. Dit kan bij een notaris of via het Centraal Testamentenregister: https://www.rijksoverheid.nl/contact/contactgids/centraal-testamentenregister-ctr Je kunt daarna contact opnemen met de betreffende notaris. Ga ook na of er speciale wensen zijn met betrekking tot de uitvaart en erfenis of een codicil is opgesteld.	Erfgenamen / executeur (indien bekend)	Het is verstandig om ook na te gaan of er wellicht een persoonlijk codicil of andere lijst van wensen is. Een codicil of wilsbeschikking is een handgeschreven, gedagtekend en door de schrijver zelf ondertekend document, waarin de ondergetekende (de erflater) zonder tussenkomst van de notaris de nalatenschap van bepaalde roerende zaken (met emotionele waarde) regelt.

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Adressen	Zoek en maak een actuele lijst met adressen.	Erfgenamen, nabestaanden	Bij de persoonlijke eigendommen van de overledene kan ook een actuele lijst met adressen zijn. Of wellicht bestaat er een verwijzing naar een adressenlijst in bijvoorbeeld de computer.
	Rouwbrieven	Zo spoedig mogelijk opstellen.	Erfgenamen, direct betrokkenen, eventueel samen met de uitvaartverzorgers. In overleg met executor x, xx en xxx	Het meedelen van een sterfgeval gebeurt meestal via rouwdrukwerk. Daarin kunnen persoonlijke teksten, foto's en dergelijke worden opgenomen. Uitvaartverzorgers en drukkerijen hebben voorbeelden. Post NL gaat met zorg om met rouwpost en heeft hiervoor speciale rouwzegels. Deze post wordt apart en met extra zorg behandeld. Deze set is verkrijgbaar op een PostNL-punt of via de website van PostNL: https://www.postnl.nl/versturen/postzegels/speciale-postzegels/rouw-liefde-en-geboorte-postzegels/ . Denk ook aan bedankkaartjes.
	Rouwadvertenties	Zo spoedig mogelijk opstellen.	Erfgenamen, nabestaanden, eventueel samen met de uitvaartverzorgers. In overleg met executor x, xx en xxx	Een rouwadvertentie is een bericht in een landelijke, regionale of plaatselijke krant om mee te delen dat iemand is overleden. Hierin wordt vermeld waar afscheid genomen kan worden via een condoleance, voorafgaand aan een begrafenis of crematie. Wees duidelijk in de advertentie. Ook is het tegenwoordig mogelijk op internet een advertentie te plaatsen of via internet een persoonlijke advertentie op te stellen, bijvoorbeeld op https://mensenling.nl/ .

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

☑	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Begrafenis of crematie regelen	Contact opnemen met begraafplaats of crematorium.	Uitvaarverzorger of erfgenamen en executeur x, xx en xxx	<p>Je mag een overledene niet eerder dan 36 uur na overlijden laten begraven of cremeren en niet later dan 6 werkdagen na overlijden. Het weekend en feestdagen zijn geen werkdagen.</p> <p>Na een crematie moet het crematorium de as van de overledene 1 maand bewaren.</p> <p>Vaak heeft een overledene een uitvaartverzekering. Is dat het geval, dan contact opnemen met deze verzekeraar. De verzekeraar kan je precies vertellen wat er qua diensten en kosten mogelijk is. Hier zijn vrij duidelijke afspraken over gemaakt. Meestal komt er vervolgens een uitvaartbegeleider van de uitvaartverzekering, die de nabestaanden zoveel mogelijk werk uit handen neemt.</p> <p>Het is overigens niet verplicht om gebruik te maken van een uitvaartbegeleider die is aangesloten bij de verzekeraar. Je kunt ook zelf iemand kiezen. Als er geen verzekering is, is er wellicht een aparte spaarrekening voor gecreëerd. Ook in dit geval is het aan de nabestaanden om zelf een uitvaartverzorger in de hand te nemen of zelf zorg te dragen voor de gehele uitvaart.</p>
	Afscheidsbijeenkomst in kerk, crematorium of uitvaartcentrum	Als een kerkdienst c.q. uitvaartdienst wordt gehouden dan contact opnemen met de ouderling voor de protestante kerken of voor de katholieke kerk contact opnemen met de dienstdoende pastoor / priester.	Nabestaanden, eventueel samen met de uitvaartverzorger en executeur x, xx en xxx	<p>Zoek uit wat de wensen en eventuele afspraken van de overledene waren.</p> <p>Is er sprake van een religieuze uitvaart dan neemt veelal een uitvaartdienst een centrale plaats in. De uitvaartdienst kan zowel door de uitvaarverzorger als de nabestaanden geregeld worden. Voor de invulling zal veelal een beroep gedaan worden op de nabestaanden.</p>

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Volmacht	Afhandelen nalatenschap	Erfgenaam	De erfgenamen zijn samen verantwoordelijk voor de afwikkeling van de nalatenschap. Bij de afwikkeling en verdeling van een erfenis kunt u te maken krijgen met een notaris, een executeur of een bewindvoerder. Het is niet nodig om steeds met alle erfgenamen overal naartoe te gaan of de handtekening van alle erfgenamen te moeten hebben. Eén van de erfgenamen kan dit met toestemming van de anderen doen. Ook een derde kan hiertoe worden gemachtigd.
	Executeur	Afhandelen nalatenschap	Executeur	Indien deze bij testament is benoemd. Bevoegdheden afhankelijk van de soort executeur.
	Bewindvoerder	Als de overledene onder bewind stond eindigt het bewindvoerschap. Ex-bewindvoerder dient rekening en verantwoording af te leggen aan kantonrechter en erfgenamen/executeur.	Ex-bewindvoerder	Indien één van de erfgenamen onder bewind staat (bijvoorbeeld de langstlevende echtgenoot) treedt de bewindvoerder op voor de onderbewindgestelde, eventueel tezamen met de overige erfgenamen/executeur
	Verklaring van erfrecht	Laten opstellen door notaris.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	In een verklaring van erfrecht wordt vastgesteld wie de erfgenamen zijn. Dit is onder meer noodzakelijk voor het opheffen van de blokkade op bankrekeningen (de rekening van de begrafenis wordt meestal wel betaald).

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

☑	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	(Overlijdens)uitkeringen en pensioenen	Overlijden doorgeven aan werkgever en/of uitkeringsinstanties en pensioenfondsen.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Werkgever en/of uitkeringsinstanties en pensioenfondsen telefonisch of schriftelijk op de hoogte brengen van het overlijden. Uitkeringsinstanties hebben daarvoor vaak een te volgen procedure die staat vermeld in de voorwaarden. Een kopie van de akte van overlijden moet vaak worden bijgevoegd.
	Zorgtoeslag	Overlijden doorgeven aan de Belastingdienst (via toeslagen).	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Bij het overlijden van de (toeslag)partner wordt het recht op zorgtoeslag opnieuw vastgesteld.
	Huurtoeslag	Overlijden doorgeven aan de Belastingdienst (via toeslagen).	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Bij het overlijden van de (toeslag)partner moet de huurtoeslag opnieuw worden vastgesteld.
	Verzekeringen	<u>Beëindigen:</u> verzekeringsmaatschappij (schriftelijk) laten weten dat de verzekering beëindigd dient te worden. Kopie van de akte van overlijden bijsluiten. <u>Uitkeren:</u> schriftelijk vragen om uitkering van het bedrag. Bijsluiten: kopie van de akte van overlijden en verklaring van erfrecht.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Veel maatschappijen zijn bereid de verzekering met onmiddellijke ingang te beëindigen. Als de overledene een verzekeringsadviseur had, is het verstandig hiermee contact op te nemen. Als de overledene een verzekering op eigen leven had afgesloten, moet ook een getekende verklaring van alle erfgenamen worden toegevoegd, waarin zij één persoon machtigen het geld in ontvangst te nemen. Indien er een executeur xx of xxx is benoemd, kan hij/zij alleen handelen.

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Algemene Nabestaandenwet (Anw)	Formulier invullen.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Echtgenoten of geregistreerde partners ontvangen binnen enkele weken een formulier van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Anderen: zelf formulier aanvragen. Voorwaarden: overledene moet partner zijn en verzekerd voor de Anw. Kijk voor actuele informatie op de website van de Rijksoverheid: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/algemene-nabestaandenwet-anw
	Abonnementen	Opzeggen	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Het is verstandig dit schriftelijk te doen (e-mail). N.B. Vaak wordt een opzegtermijn van 1 maand aangehouden.
	Lidmaatschappen	Opzeggen	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Bij een lidmaatschap wordt een bepaalde termijn gehanteerd; vaak een jaar. Ook geldt een opzegtermijn; vaak een maand of enkele maanden voorafgaand aan het einde van de lidmaatschapstermijn (jaar). Je kunt geen contributie terugvragen. (Dit is anders dan bij abonnementen, die ieder moment opgezegd kunnen worden.)
	Gemeentelijke belastingen en Waterschap	Overlijden doorgeven aan de gemeente.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Als na het overlijden een eenpersoonshuishouden ontstaat, kan het zijn dat bepaalde tarieven verlaagd kunnen worden.

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
Financiële zaken				
	Banken	Overlijden melden.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Meld het overlijden zo snel mogelijk bij de bank. De bank blokkeert de rekeningen op naam van de overledene (dat geldt niet bij een en/of rekening). Kosten van de begrafenis/crematie worden meestal wel betaald. Een verklaring van erfrecht is nodig om weer over de saldi te mogen beschikken. U overlegt met de bank hoe de verdere afwikkeling zal gaan.
	Periodieke overschrijvingen	Aangeven welke moeten worden gestopt.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	De bank kan een overzicht van alle periodieke overschrijvingen geven.
	Automatische incasso	Uitzoeken welke moeten worden gestopt.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Zelf uitzoeken welke automatische incasso's er zijn (waarschijnlijk te vinden in de bankafschriften). Daarna contact opnemen met de instelling aan wie de machtiging is afgegeven.
	Lening of doorlopend krediet	Termijnen tot aan overlijden betalen.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Erfgenamen hoeven deze meestal niet over te nemen. Er zijn leningen waarbij het overlijdensrisico is gedekt tot een bepaalde leeftijd. Als de rekeninghouder na die datum overlijdt, vervalt de restschuld niet en komt de uitstaande schuld ten laste van de erfgenamen. "Rood staan" vervalt niet bij overlijden.
	Belastingdienst	Invullen van het F-biljet van de Belastingdienst.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Bij overlijden eindigt de belastingplicht. De erfgenamen moeten de belastingzaken afhandelen door middel van een F-biljet. Meestal ontvangen de erfgenamen na het overlijden eerst een inlichtingenformulier van de Belastingdienst met de vraag wie de nalatenschap gaat afwickelen. Indien er een executeur xx of xxx aanwezig is, dient hij/zij als contactpersoon te worden opgegeven.

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

Checklist "Hoe te handelen na een overlijden?"

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Successierecht / erfbelasting	Invullen van het formulier dat de Belastingdienst toestuurt.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Binnen vier maanden na overlijden stuurt de Belastingdienst een formulier. Binnen acht maanden na overlijden invullen en indienen. Uitstel vragen is mogelijk en soms gewenst i.v.m. aangifte achterblijvende partner. Indien de Belastingdienst op de hoogte is van de aanwezigheid van een executeur gaat het formulier naar de executeur
Woning				
	Hypotheek	Hypotheekverstrekker op de hoogte brengen.	Erfgenamen / executeur xx en xxx (Hypotheekverstrekker regelt de aflossing met de uitkering van de verzekering)	De erfgenamen erven de hoofdschuld met rente. De hoofdsom kan door de banken worden opgeëist. Als de hypotheek is afgesloten met een kapitaal- of overlijdensrisicoverzekering kan een deel van de schuld met de uitkering van de verzekering worden afgelost.
	Eigen woning	Deze valt onder de nalatenschap. Indien er nog een weduwnaar/weduwe is, komt het gehele huis (evenals alle andere bezittingen) toe aan de langstlevende (tenzij in een testament anders is beschikt)	Bij verkoop: erfgenamen / executeur xxx Voor beheer van de woning: erfgenamen / executeur xx en xxx	Beslis wat je met het koophuis doet. Blijft de partner erin wonen? Koopt één van de erfgenamen de andere erfgenamen uit? Afhankelijk van de verdeling van de nalatenschap en de evt. aangifte erfbelasting kan taxatie van de waarde op de overlijdensdatum van belang zijn.
	Huurwoning zonder partner	Huur opzeggen.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Eventuele huurtoeslag wordt onmiddellijk na overlijden stopgezet. Dat betekent dus dat de erfgenamen de volledige huur moeten betalen. Een huurovereenkomst bij een alleenwonende huurder eindigt aan het eind van de tweede maand na overlijden. Eerder opzeggen kan.

↑ Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Huurwoning met partner	Verhuurder op de hoogte brengen van overlijden.	Erfgenamen / executor xx en xxx	De huurovereenkomst eindigt niet op het moment van overlijden. Pas op het einde van de tweede maand na de maand van overlijden van een alleenwonende huurder eindigt de overeenkomst automatisch. Hiervoor is niet vereist dat de huurovereenkomst nog moet worden opgezegd. Als er naast de overleden huurder een medehuurder is, dan loopt de huurovereenkomst automatisch door met die medehuurder. Bij samenwonenden loopt de huurovereenkomst af na zes maanden, tenzij de achterblijvende partner officieel medehuurder was of wordt.
Diversen				
	Paspoort	Inleveren bij de gemeente.	Erfgenamen	Dit moeten nabestaanden zelf doen; de gemeente vraagt er niet om. Wil je het paspoort houden, dan ongeldig laten verklaren bij de gemeente.
	Rijbewijs	Hoeft niet te worden ingeleverd.		
	Sociale media	Opzeggen van accounts.	Erfgenamen / executor xx en xxx	Als het mogelijk is, achterhalen van de wachtwoorden van de accounts. Meer info op: https://www.mijnonlineidentiteit.nl/social-media-accounts-verwijderen-na-overlijden-handleiding/
	Post doorsturen	Formulier ophalen bij postkantoor, een PostNL-servicepunt of via website PostNL regelen: https://www.postnl.nl/ontvangen/post-doorsturen/	Erfgenamen / executor xx en xxx	De post van een overledene kan drie maanden lang gratis naar een ander adres worden toegezonden.

↑ **Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.**

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
	Auto in bezit van nabestaande	Bepalen wat er met de auto gebeurt. Gaat deze over naar een andere eigenaar, dan binnen vijf weken kenteken overschrijven op naam van de nieuwe eigenaar.	Erfgenamen / executeur xxx	
	Auto in de verkoop	Auto verkopen binnen vijf weken of kenteken binnen vijf weken op naam van één van de nabestaanden zetten.	Erfgenamen / executeur xxx	
	Koninklijke onderscheidingen	Terugsturen of behouden.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	<p>Het Rijk verstrekt de onderscheidingen in de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau in bruikleen. De erfgenamen dienen na het overlijden van de gedecoreerde de betreffende onderscheiding te retourneren aan de Kanselarij der Nederlandse Orden:</p> <p style="padding-left: 40px;">Kanselarij der Nederlandse Orden Nassaulaan 18 2514 JT Den Haag</p> <p>Wel bestaat de mogelijkheid voor familieleden om het onderscheidingsteken in langdurige bruikleen te verkrijgen na betaling van een borgsom. Veel gedecoreerden maakten/maken tijdens hun leven al gebruik van deze mogelijkheid. De borgsom is gelijk aan de aanschafprijs van het betreffende onderscheidingsteken.</p>

↑ **Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.**

☒	Onderwerp	Wat te doen	Door wie	Aanvullende informatie
Overlijden alleenstaande				
	Energie- en watermaatschappij	Schriftelijk meedelen dat diensten worden beëindigd.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Duidelijk meedelen per welke datum de dienst moet worden beëindigd. Soms is een akte van overlijden noodzakelijk.
	Telefoon	Schriftelijk opzeggen.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Opzegdatum is overlijdensdatum.
	Internetprovider	Schriftelijk opzeggen.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Opzegtermijn is meestal een maand.
	Zorgtoeslag	Het overlijden doorgeven aan de Belastingdienst.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	Bij het overlijden van een alleenstaande vervalt het recht op toeslag.
	Thuiszorg	Schriftelijk opzeggen.	Erfgenamen / executeur xx en xxx	

↑ **Vink af in kolom 1 als u deze taak klaar heeft.**

Aan deze checklist kunnen geen rechten worden ontleend.

April 2021